

İnkişaf mərhələsini yaşayan dağ turizmi

Azərbaycanda son illər turizmin inkişaf etmiş sahələrindən biri də dağ turizmidir. Dağ turizmi deyəndə, nədənsə ilk yada düşən ölkəmizin şimal bölgəsində il boyu fəaliyyətdə olan "Şahdağ" qış-yay turizm kompleksi olur. "Şahdağ" qış-yay turizm kompleksi dünyadakı bu tipli komplekslərdən özünəməxsusluğu və universallığı ilə fərqlənir. Qusar rayonunun mərkəzindən 32 kilometr məsafədə Şahdağ Milli Parkının ərazisində yerləşən kompleksin tikintisinin hazırlıq işlərinə 2006-cı ildən başlanılıb.

Həmin il keçirilən tenderdə dünyanın aparıcı şirkətləri qalib gəlib. Bu kompleksin təməli 2009-cu ilin sentyabrında Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə qoyulub. O vaxtdan görülən işlər nəticəsində "Şahdağ" qış-yay turizm kompleksinə çəkilən avtomobil yolu genişləndirilib, körpülər tikilib, torpaq sürüşmələrinin qarşısının alınması üçün mühafizə tədbirləri həyata keçirilib. Dəniz səviyyəsindən 1300-2300 metr yüksəklikdə yerləşən turizm kompleksinin ərazisi 2058 hektardır.

Ölkəmizdə dağ-xizək kurortlarına da maraq böyükdür. Şahdağ kompleksi fəaliyyətə başlayandan turizm şirkətləri bu məkana minlərlə turlar təşkil etmişlər. Mütəxəssislərin fikrincə, dağçılıq idmanı bütün dünyada, o cümlədən də Azərbaycanda populyarlıq qazanıb. Artıq ölkəmizin müxtəlif bölgələrində bu idman növü üzrə 50-dən çox klub fəaliyyət göstərir. İdmançılarımızın sayı təxminən 5 minə yaxındır. Onların arasında dağ idmanı üzrə beynəlxalq

təcrübəyə əsaslanan onlarla peşəkar bələdçi var. Ona görə dağ turizminə maraq göstərən şirkətlərin və turistlərin sayı ildən-ilə çoxalır.

Böyük Qafqazda, əsasən də Şahdağ silsiləsində dağ turizmi üzrə yay və qış marşrutları fəaliyyətdədir. Mövsümlə əlaqədar burada Gürcüstandan və Rusiyadan gəlmiş velosipedçilər və skeytbordçular çoxluq təşkil edir. Xüsusi ayrılmış velosipidlərlə yarışan dağ velosipedçiləri və hündürlükdəki maneəni aşmaq üzrə yarışan skeytbordçuların performansları izləyicilərə həyəcanlı anlar yaşadır. Bu marşrutların üzərində daldalanacaq yerlər, düşərgələr salınması üçün ərazilər müəyyənləşdirilib, eyni zamanda təhlükəsizliklə bağlı müxtəlif işlər görülüb.

Azərbaycanın cənub qapısı olan Naxçıvanda da qış və dağ turizmi sahəsində diqqətçəkən məqamlar çoxdur. Yamac paraşütçüləri Şahbuz rayonunun ərazisində, dağların qoynunda yerləşən Ağbulaq İstirahət Mərkəzində maraqlı

uçuşlar həyata keçiriblər. Daha sonra Əlincəqalanın zirvəsindən də uçuşlar təşkil olunub. İzləyicilərə həyəcanlı anlar yaşadan paraşüt səyahəti muxtar respublikada bir ilk olmaqla, turizmin hər-tərəfli inkişafından xəbər verir.

Ekspertlərin fikrincə, Naxçıvanda son illər qış və dağ turizmində mühüm canlanma müşahidə edilir. Buna görə də idmanın hava və ekstremal növləri ilə məşğul olanlar Naxçıvanda mövcud olan bu imkanlara maraq göstərirlər. Son bir neçə ildir ki, xarici ölkə alpinistləri muxtar respublikanın özəmətli dağlarına maraqlı səfərlər edir, həmin anları sosial şəbəkələrdə böyük həvəslə paylaşırlar.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Prezidentinin fərman və sərəncamlarına əsasən, dağ turizminin inkişafı prioritet məsələlərdəndir. Hazırda bu istiqamətdə Şuşa, Laçın və Kəlbəcərdə böyük tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilir. Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda mədəniyyət, təbiət, sağlamlıq, dağ-xizək turizmi istiqamətləri üzrə zəngin resurslar var. Təbiət turizmi üzrə piyada yürüşləri (hayking), yamac paraşütü, dağ velosipedi, dağ çaylarında qayıqçılıq idman növlərinə hazırlıq görülür. Mütəxəssislər bildirirlər ki, bu mənada Şuşa, Laçın, Kəlbəcərin təbiət turizm növlərinin inkişafı nisbətən daha böyük potensiala malikdir.

Sağlamlıq turizmi üzrə termal bulaqlar, isti vannalar, iqlim kurortları səyahətçilərə turizm məhsulları kimi təklif edilə bilər. Dağ-xizək turizm istiqaməti üzrə istər Laçında və Kəlbəcərdə, istərsə də Şuşada və bu yerlərə yaxın dağlıq ərazilərdə müxtəlif dağ-xizək xidmətləri üçün şərait yaradılacaq.

Laçın təbiət yasaqlığında qırmızı palıd meşələri, mineral sular, bir neçə min il yaşı olan arxeoloji abidələrin mövcudluğu qış turizm mərkəzinin yaradılmasını yaxın vaxtlarda reallaşdıracaq. Kəlbəcərdə çəmənliklərdə piyada yürüşləri, Qarabağ yaylağında və Qarabağ silsiləsində dağ yürüşləri, Dəlidağın yamaclarındakı İstisuda müalicə və istirahət, Qafqaz Albaniyası memarlığının incisi Gəncəsər monastrına yürüşlər təşkil edilməsi ölkəmizdə dağ turizmini daha da zənginləşdirəcək. Burada qış turizminin yaradılması baxımından kurort mehmanxana və sanatoriyaların tikilməsi sürətlə davam etdirilir.

Ölkəmizin digər bölgələrində, o cümlədən Gədəbəydə dağ turizminin

yaradılmasına yaxşı şərait var. Ötən il Gədəbəyə yerli turistlərlə yanaşı, dünyanın 26 xarici ölkəsindən yüzlərlə turistlər gəlmişdi, burada keçirilən tədbirlərdə dünyanın ən aparıcı 4 dövlətinin şəhərləri dağlar diyarı Gədəbəyə "Qardaşlaşmış şəhər" oldu. Mütəxəssislərin qeyd etdiyi kimi, Qazaxda, Şəmkirdə, Göygöl ətrafında, Daşkəsəndə, Goranboyun dağlıq ərazilərində dağ turizminin inkişafı üçün lazımı şərait var. Bu təbii imkanlardan istifadə etmək üçün həmin ərazilərdə müvafiq infrastruktur və turizmin müxtəlif növlərinin yaradılması əsas şərtidir. Azərbaycan Prezidentinin diqqət və qayğısı sayəsində yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyan dağ turizmi özünün maraqlı və güvənli dövrünü yaşayır. Bu, Azərbaycanın dünyada tanınması, ölkəmizin inkişafı, insanların sağlamlığı və yeni iş yerlərinin açılması baxımından da gərəklidir və uğurludur.

*Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"*